

Kính thưa Thầy và các Thầy Cô!

Chúng con xin phép chia sẻ một số nội dung chính mà chúng con ghi chép trong bài Thầy Vọng Tây giảng từ 4h50' đến 6h00', sáng thứ Hai, ngày 24/3/2025.

PHẬT HỌC THƯỜNG THỨC

Bài 022: Làm ra tấm gương tốt cho mọi người

Trên Kinh Hoa Nghiêm, Phật dạy chúng ta rằng: “*Học vi nhân sư, hành vi thế phạm*”, tức là chúng ta phải làm ra được tấm gương cho mọi người, làm ra được mô phạm để người khác nhìn vào mà bắt chước. Chư Phật làm ra tấm gương cho Bồ Tát, Bồ Tát làm ra tấm gương cho tất cả chúng sanh. Chúng ta là người học Phật, học chuẩn mực Thánh Hiền, chúng ta cũng phải làm ra tấm gương cho những người đồng học. Từ đó, chúng sanh mới có chỗ nhìn vào để phản tỉnh.

Vì sao họ có thể phản tỉnh? Vì tự tánh của chúng sanh vốn thuần tịnh, thuận tịnh, chúng sanh vốn dĩ là Phật, đã là có sẵn như vậy, không phải tu mới có. Trên Kinh Đại Thừa cũng nói: “*Khi đạt đến đạo Bồ Đề rồi thì chẳng có gì để đắc*”. Đây là điểm khiến chúng ta có niềm tin rằng mọi chúng sanh đều có năng lực thành Phật, đều có năng lực để giác ngộ quay đầu. Nhà Phật có câu “*Phật không xả bất cứ một ai*”, nghĩa là đối với người chưa muốn quay đầu để được độ thì Phật sẽ chờ đợi, chứ không bỏ bất kỳ ai. Nếu như chúng sanh nơi nơi, trong mọi hoàn cảnh, đều thấy các tấm gương thì chắc chắn họ sẽ giác ngộ mà hồi đầu.

Tuy nhiên, đáng tiếc là chúng sanh ít được thấy các tấm gương tốt, tấm gương điển phạm, tác sư tác phạm. Chính vì thế mà một người biết sống trong tinh thần tương thân tương ái, chia sẻ và cho đi lại được xem là một việc hiếm lạ hoặc bị người khác hiểu xấu đi. Con người đã quên mất rằng tinh thần giúp đỡ lẫn nhau này đã được truyền từ đời này sang đời khác, từ thời cha ông chúng ta cho đến nay. Vì họ coi là hiếm lạ nên họ cứ thắc mắc rằng nếu cho mãi như thế thì lấy gì mà cho, hoặc họ nghi ngờ chúng ta chia sẻ là để mưu cầu điều gì đó.

Trong hoàn cảnh như thế, nếu một năm họ chưa tin, chúng ta cần phải nỗ lực thực hành trong năm năm, trong 10 năm, 20 năm, thậm chí thực hành suốt cả cuộc đời này để con người có được niềm tin. Bản thân tôi đã thực hành việc cho đi gần cả 10 năm rồi, tôi không xin xỏ ai, tự bàn tay mình làm ra. Đi đến bất kỳ nơi đâu, tôi cũng có quà tặng. Chúng ta, ở tất cả mọi nơi, đều bỏ công sức của mình trong một tâm yêu thương thì nơi nơi chúng ta đều có thứ để cho tặng. Vì cuộc đời này có quá ít những tấm gương, cho nên, chúng ta phải làm ra tấm gương hy sinh phụng hiến, tấm gương làm lợi ích cho mọi người vô điều kiện.

Ở vị trí là người làm công tác giáo dục, chúng ta cũng phải làm ra tấm gương. Tuy nhiên, ngày nay người làm giáo dục luôn đặt vấn đề có thu nhập và lợi nhuận trong công việc của họ. Nhìn lại thời xưa, nghề thầy thuốc và thầy giáo là hai ngành nghề nghèo mà thanh cao, được người xưa tán thán nhất. Thầy giáo thời xưa lo cơm, lo áo cho học trò nếu học trò thiếu cơm, thiếu áo mà không nghĩ đến việc thu học phí. Thầy thuốc thời xưa là lương y như mẹ hiền, với một mục tiêu làm sao trị bệnh được cho người, giúp người vượt bệnh khổ. Ngược lại, ngày nay, đây lại là hai ngành nghề mang lại sự giàu có.

Lúc trẻ tôi đi học, đặc biệt là đi học tiếng Hoa, đã phải đóng rất nhiều tiền, nên sau này, tôi luôn nghĩ đến việc làm cách nào đó để đưa ra những bài học miễn phí đến với mọi người. Từ động lực đó tôi đã làm ra trang web *Nhi đồng học Phật*. Chư Phật làm tấm gương cho Bồ Tát. Bồ Tát làm ra tấm gương cho tất cả chúng sanh. Chúng ta là người học Phật, thì làm gương cho tất cả mọi người trong tất cả các ngành nghề, trong mọi hoàn cảnh đời sống.

Thầy Lý Bình Nam, lúc đi làm, khi lấy một cái phong bì nhỏ cũng xin phép cấp trên. Ngài nói với cấp trên rằng vì Ngài là người học Phật nên khi lấy bất cứ thứ gì không phải của mình thì phải xin phép và nếu không xin phép thì trở thành người ăn trộm. Theo giới cấm của nhà Phật, không những không được tự tay lấy mà ngay đến ý niệm lấy cũng không được khởi. Ý niệm nghĩ tưởng đến việc lấy không xin phép đã là phạm lỗi. Trong chuẩn mực Thánh Hiền, *Đệ Tử Quy* dạy rằng: “*Cầm vật rỗng như vật đầy; Vào phòng trống như có người*”.

Do đó, người học Phật, người học chuẩn mực Thánh Hiền ở trong bất cứ hoàn cảnh nào cũng làm ra tấm gương, tác sư tác phạm, để người ta nhận ra được rằng người học Phật, học chuẩn mực Thánh Hiền thật khác so với những người khác. Chúng ta làm thầy cô giáo học Phật, thầy cô giáo học chuẩn mực Thánh Hiền cũng phải như vậy, mang tinh thần của Phật của Thánh Hiền vào trong công việc của mình. Mỗi người có niềm tin, tôn giáo riêng của mình, vậy thì, nếu là người học Phật, các thầy cô đem từ bi của Phật vào công việc dạy học và nếu là tín đồ Thiên Chúa giáo thì các thầy cô đem từ bi bác ái của Chúa vào trong công việc.

Tổ Ân Quang thì dạy chúng ta bốn chữ “*Đốn luân tận phận*” mà bao gồm hết tất cả. Ngài bảo chúng ta cần dốc hết trách nhiệm trong vai trò, bổn phận của mình. Do đó, khi làm tốt vai trò của mình, chính là chúng ta đã tác sư tác phạm, đã làm thầy dẫn dắt, đã làm mô phạm cho người. Trong cuộc sống, chúng ta có rất nhiều vai trò, khi là vai con đối với cha mẹ, khi là vai học trò đối với thầy cô, khi là vai công dân trong một quốc gia, là vai hàng xóm, là vai vợ, vai chồng trong gia đình. Không cần phải lên sân khấu mà hoàn cảnh sống của chúng ta chính là diễn đàn, là sân khấu để chúng ta biểu diễn tác phong của người học Phật, diễn ra chuẩn mực của người học Thánh Hiền.

Một việc nhỏ như nhặt rác, chúng ta cũng có thể làm gương. Nếu nhặt rác trên đường bỏ vào thùng là việc bình thường, nhưng chưa kịp vứt vào thùng mà bỏ rác vào túi áo là một việc mà người khác phải ngạc nhiên. Cho nên, đây chính là hoàn cảnh để chúng ta chân thật làm một cách tự nhiên, là diễn đàn để chúng ta tác sư tác phạm, khiến mọi người phải cảm khái.

Hòa Thượng nói: ***“Phật pháp phải bắt đầu học từ đâu? Phải bắt đầu từ hiếu thân, tôn sư. Bạn có một gia đình mà bạn không trị tốt được gia đình của bạn, vậy thì bạn vẫn là mê, chưa giác. Nếu bạn chân thật tu sửa tự tánh Giác, Chánh, Tịnh của mình thì gia đình của bạn nhất định sẽ viên mãn. Người học Phật là mô phạm cho mọi người. Một gia đình học Phật là mô phạm cho mọi gia đình. Người công tác học Phật là mô phạm trong số những người công tác tại các ngành các nghề.***

“Bạn là học trò thì phải có tài học, phẩm đức vượt trội, vậy thì bạn là học trò Bồ Tát. Trong mọi ngành, mọi nghề, mọi hoàn cảnh đều là Giác mà không Mê, Chánh mà không Tà, Tịnh mà không Nhiễm. Ngay trong phương thức đời sống hiện tiền, ngay trong cương vị công tác hiện tiền của bạn, bạn đều có thể tác sư tác phạm. Như vậy, bạn mới chân thật là người học Phật.”

Chúng ta nghe Hòa Thượng nhắc đến hiếu thân, tôn sư rất nhiều lần rồi nhưng chúng ta tự quán chiếu xem bản thân đã làm ra tấm gương chưa? Đã trị tốt được gia đình mình chưa? Rõ ràng, ngày ngày chúng ta tu chưa tốt Giác Chánh Tịnh, vẫn còn trong Mê Tà Nhiễm nên gia đình vẫn còn xảy ra nhiều việc. Con người sở dĩ bất hòa với nhau là vì vọng tưởng, phân biệt, chấp trước. Một lời ai đó nói ra, chúng ta có thể cho rằng đó là phạm thượng, thì đó chính là bất hòa. Con gái tôi nhiều năm không ở bên tôi và từ nhỏ đến lớn, con thường thấy biểu hiện bên ngoài của tôi là sự nghiêm khắc nên con không thấy sự gần gũi và vì điều này mà tôi từng xin lỗi con mình. Tuy nhiên, bây giờ đã quá muộn, không thể thay đổi được nữa. Cho nên chưa điều trị tốt gia đình là do chúng ta còn mê.

Chúng ta ở vị trí nào thì làm ra mô phạm ở vị trí đó, biểu diễn chuẩn mực của người học Phật, học Thánh Hiền trong mỗi gia đình, trong mỗi công việc đang đảm nhiệm. Nếu là người công nhân, hãy là một công nhân tốt, thì đó chính là công nhân Bồ Tát. Trong mỗi hoàn cảnh, chúng ta đều có thể làm ra tấm gương của Bồ Tát. Bồ Tát làm thầy cô thì sẽ làm ra mô phạm cho tất cả các thầy cô. Như vậy, trong mỗi hoàn cảnh đều có thể làm ra chuẩn mực, mô phạm cho người khác học tập. Từ đây, chúng ta quán sát xem chúng ta thường gọi người khác là Bồ Tát vậy danh có xứng với thực không?

Chúng ta vẫn là mê, vẫn chìm trong tham sân si, ảo danh ảo vọng, tự tư tự lợi nên đã quên đi trách nhiệm cao cả làm ra biểu pháp, làm ra tấm gương hay chính là quên đi sứ mạng tiếp nối huệ mạng Phật, huệ mạng của Thánh Hiền. Nếu có thể làm như Hòa Thượng chỉ dạy, mỗi hoàn cảnh đều là diễn đàn để làm ra tấm gương, mỗi người trong

gia đình, vợ làm ra Bò Tát vợ, chồng làm ra Bò Tát chồng, con làm ra Bò Tát con thì gia đình đó sẽ vô cùng viên mãn.

Trong mỗi ngành nghề, chúng ta đều có thể làm ra mô phạm, chuẩn mực. Hòa Thượng có lấy một ví dụ về một công ty tên là Đệ nhất. Trên cao nhất, vị Giám đốc là đệ nhất và người nhân viên vệ sinh cũng là đệ nhất. Đệ nhất nghĩa là mỗi người làm tốt nhất vai trò, bổn phận của mình. Nhân viên vệ sinh thì làm việc kỹ lưỡng, tinh sạch khiến những người khác nhìn vào chỉ có tán thán, ngưỡng mộ về sự tỉ mỉ và tinh tế. Còn người Giám đốc, cũng hoàn thành vai trò một cách tinh tế, tỉ mỉ, đảm bảo lo lắng đầy đủ đời sống của nhân viên, của cộng sự trong đơn vị.

Giác, Chánh, Tịnh là tự tánh của mỗi chúng ta nên trong mỗi hoàn cảnh đều phải Giác, Chánh, Tịnh. Giác là không Mê, Chánh là không Tà, Tịnh là không Nhiễm. Vậy chúng ta đã Giác Chánh Tịnh chưa hay ở hoàn cảnh này, môi trường này mới Giác, mới Chánh, mới Tịnh, mới tinh tấn còn ở hoàn cảnh khác, môi trường khác thì không? Chúng ta chưa làm được việc này, vẫn còn Mê. Nếu Giác thì mọi hoàn cảnh đều là diễn đàn để chúng ta diễn tác sư tác phạm.

Phật dạy chúng ta hy sinh phụng hiến, chí công vô tư, xa lìa ảo danh ảo vọng, xa lìa tự tư tự lợi nên nếu chúng ta có thể áp dụng lời Phật dạy thì đi đến đâu, vào bất kỳ công ty, ngành nghề nào, chúng ta cũng được hoan nghênh, thậm chí được người khác ngưỡng mộ, rồi sau đó là kính phục và từ đó mới học tập theo. Cho nên trong bất cứ phương diện nào, trong hoàn cảnh sống nào, trong cương vị nào chúng ta đều có thể làm ra tấm gương tốt, chính là có thể tạo phước. Vì sao? Vì khi người khác học theo tấm gương của chúng ta, nhờ đó điều tốt, phước báu được lan tỏa, được nhân lên gấp đôi, gấp ba. Trong mọi hoàn cảnh chúng ta đề khởi được tự tánh Giác, tự tánh Chánh, tự tánh Tịnh của chính mình thì nơi nơi chốn chốn chúng ta đều là tấm gương, tác sư tác phạm cho mọi người soi chiếu. Đây chính là vai trò bổn phận của chính mình.

Từ lời dạy của Hòa Thượng chúng ta quán chiếu thì thấy lâu nay, chúng ta là người học Phật, học chuẩn mực Thánh Hiền nhưng vẫn chưa làm tốt bổn phận của mình! Đó là chưa kể khi chúng ta làm sai đã khiến người khác mất niềm tin. Cho nên Phật pháp và chuẩn mực Thánh Hiền không được phát dương quang đại. Đáng lẽ có thể tạo ra vô lượng vô biên phước báu nhưng vô tình chúng ta đã làm mất đi phước báu của chính mình. Việc này chúng ta phải phản tỉnh, phải đề cao cảnh giác.

Khi giảng Kinh Hoa Nghiêm Phật đã nói “*Học vi nhân sư, hành vi thế phạm*” nhưng chúng ta chưa thấm thấu được và cũng chưa thực hiện được vào trong mọi hoàn cảnh. Nếu có thể thực hành ngay trong đời sống hiện thực của chính mình, thì mới chân thật là người học Phật./.

Nam Mô A Di Đà Phật

Chúng con xin tùy hỷ công đức của Thầy và tất cả các Thầy Cô!

*Nội dung chúng con ghi chép lời giảng của Thầy có thể còn sai lầm và thiếu sót.
Kính mong Thầy và các Thầy Cô lượng thứ, chỉ bảo và đóng góp ý kiến để tài liệu học
tập mang lại lợi ích cho mọi người!*